

Balkenende

De heer **Rutte** (VVD): Voorzitter. De premier gaat nu 100 dagen praten met alle mogelijke maatschappelijke organisaties. Hij heeft eerder vandaag woorden gesproken over het goed samenwerken tussen oppositie en regering. Ik wil hier dan toch wel gezegd hebben dat het mij opvalt dat het kabinet de aanneming van alle 25 moties ontraadt. Er zitten ook moties bij die echt geen ingrijpende maatregelen vragen; die vragen alleen om een onderzoek of om ergens naar te kijken. Dit valt mij werkelijk op. En dat voor een kabinet dat zegt binnen 100 dagen met de hele samenleving te willen overleggen en dat aangeeft zo graag met de oppositie te willen samenwerken. Mijnheer de minister-president, ik herinner mij ook kabinetten die u leidde, waarbij u probeerde om zeker moties die niet het kabinetsbeleid deden ontspreken, gewoon te steunen om op die manier tot een goede samenwerking met de oppositie te komen. Dit helpt niet.

Minister **Balkenende**: Ik begrijp de opmerking van de heer Rutte. Wij hebben een inhoudelijk oordeel gegeven over de moties. Als een motie past binnen de visie die wij hebben, zullen wij ook aangeven dat wij er achter kunnen staan. Dat lag nu wat anders, maar ook dat hoort nu eenmaal bij het politiek debat en de democratie. Het zou toch merkwaardig zijn als wij nu een soort quorum moeten hanteren van moties die wat ons betreft wel of niet aangenomen zouden moeten worden. Dat kan toch ook niet.

De heer **Slob** (ChristenUnie): Ik heb nog een vraag over de motie van de heer Van der Vlies over de gewetensbezwaarde ambtenaar van de burgerlijke stand. Ik begrijp heel goed dat de minister-president zegt dat gemeenten hun eigen bevoegdheden hebben als het gaat om hun aannamebeleid. Ik heb hem dan toch wel goed begrepen dat op basis van de formuleringen die op dit punt in het coalitieakkoord staan, er ook in de toekomst altijd ruimte moet zijn voor gemeenten om eventueel gewetensbezwaarde ambtenaren aan te nemen? Die ruimte is er toch?

Minister **Balkenende**: Ja.

De heer **Slob** (ChristenUnie): Bent u dan ook bereid om die uitleg in de richting van de VNG onder woorden te brengen?

Minister **Balkenende**: Ik denk dat het heel goed is om in de contacten die wij met de VNG hebben, ook dit onderwerp te bespreken. Als ik hier zeg dat het een verantwoordelijkheid van de gemeenten zelf is om de ambtenaren van de burgerlijke stand te benoemen, dan betekent dit dat ook de aspecten waarop u doelt, dan aan de orde kunnen worden gesteld. Dat is evident.

Mevrouw de voorzitter. Ik kom tot een afronding. Wij zijn aan het eind gekomen van een lange en wat het kabinet betreft waardevolle dag. Vandaag heeft het nieuwe kabinet zich aan uw Kamer gepresenteerd. Wij, kabinet en Kamerfracties, hebben ons vandaag in dit debat uitgesproken over de zaken die voor ons wezenlijk zijn. Wij hebben onze overtuigingen blootgelegd en argumenten uitgewisseld. Dat is de kern van de democratie. Ik wil namens het kabinet alle afgevaardigden van harte dankzeggen voor hun inbreng. Er zijn de nodige verschillen van inzicht aan bod gekomen

vandaag, maar er is ook iets wat ons allemaal verenigt. Dat is een warm kloppend hart voor onze samenleving en de overtuiging dat wij samen verantwoordelijkheid dragen voor iets buitengewoon kostbaars: de toekomst van Nederland. Het kabinet steekt de hand uit naar iedereen die wil meebouwen aan de toekomst. Wij hebben iedereen nodig en ieders bijdrage is welkom. Wij werken samen, wij leven samen. Het zijn niet verschillen van opvatting tussen mensen en in cultuur die een probleem vormen. Integendeel, die verschillen horen bij een levendige democratie. In die geest ziet het kabinet uit naar een vruchtbare samenwerking met de Kamer.

De beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**: Ik dank de minister-president voor de antwoorden in tweede termijn. Ik stel voor, over vijf minuten te gaan stemmen.

Daartoe wordt besloten.

De vergadering wordt enkele minuten geschorst.

Aan de orde zijn de **stemmingen over moties**, ingediend in het debat over **de regeringsverklaring**,

- weten:
- de motie-Marijnissen over de herkeuringen en de toelating tot de arbeidsongeschiktheidsverzekeringen (30891, nr. 12);
- de motie-Marijnissen/Pechtold over het ongedaan maken van de invoering van het "profijtbeginsel cultuur" (30891, nr. 13);
- de motie-Marijnissen over het ongedaan maken van de taakstellende bezuiniging van structureel 155 mln. op het mbo (30891, nr. 14);
- de motie-Marijnissen over instemmingsrecht van de ondernemingsraad van beursgenoteerde vennootschappen m.b.t. het beloningsbeleid van topbestuurders (30891, nr. 15);
- de motie-Marijnissen over het niet invoeren van een ander systeem van eigen betalingen voor noodzakelijke zorg (30891, nr. 16);
- de motie-Marijnissen c.s. over een parlementair onderzoek naar de informatie die ten grondslag heeft gelegen aan de politieke steun aan de oorlog tegen Irak (30891, nr. 17);
- de motie-Marijnissen over de voorgenomen verhoging van de btw voor kermissen en andere attracties (30891, nr. 18);
- de motie-Rutte/Marijnissen over een toets naar de uitvoerbaarheid van de voorgestelde AOW-maatregelen (30891, nr. 19);
- de motie-Rutte/Wilders over het aanwenden van de helft van de groei van het ontwikkelingsbudget die het gevolg is van de stijging van het bnp via de Defensiebegroting (30891, nr. 20);
- de motie-Rutte c.s. over de onwenselijkheid van een financiële korting bij de uitvoerende diensten in de gehele veiligheidsketen (30891, nr. 21);
- de motie-Wilders houdende het opzeggen van het vertrouwen in staatssecretaris Albayrak en staatssecretaris Aboutaleb (30891, nr. 22);

Voorzitter

- de motie-Halsema/Pechtold over het behalen van de klimaatdoelen (30891, nr. 23);
- de motie-Halsema c.s. over alleenstaande ouders in de bijstand (30891, nr. 24);
- de motie-Halsema c.s. over beëindiging van de politieke steun voor en militaire assistentie aan de oorlog in Irak (30891, nr. 25);
- de motie-Pechtold c.s. over het moratorium op stamcelonderzoek (30891, nr. 26);
- de motie-Pechtold/Rutte over de verantwoordelijkheid voor Antilliaanse en Arubaanse Zaken (30891, nr. 27);
- de motie-Pechtold/Halsema over het Deltaplan voor het Nederlands Landschap (30891, nr. 28);
- de motie-Pechtold/Marijnissen over evaluaties bij elke Nederlandse betrokkenheid in gewapend conflict (30891, nr. 29);
- de motie-Pechtold c.s. over de pardonregeling (30891, nr. 30);
- de motie-Pechtold c.s. over de positie van alleenstaanden in Nederland (30891, nr. 31);
- de motie-Thieme over de intensieve veehouderij (30891, nr. 32);
- de motie-Thieme/Halsema over het transitieproces binnen de Nederlandse voedingsindustrie (30891, nr. 33);
- de motie-Thieme/Pechtold over centrale coördinatie van alternatieven voor dierproeven (30891, nr. 34);
- de motie-Thieme over een landelijk vastgesteld restruimtebeleid (30891, nr. 35);
- de motie-Van der Vlies over gewetensbezwaarde gemeenteambtenaren van de burgerlijke stand (30891, nr. 36).

De **voorzitter**: De SP-fractie heeft verzocht om een hoofdelijke stemming over de motie op stuk nr. 17.

Ik geef gelegenheid tot het afleggen van stemverklaringen vooraf.

De heer **Slob** (ChristenUnie): Mevrouw de voorzitter. Mijn fractie heeft besloten geen moties te steunen. Wij hebben daar twee redenen voor.

De eerste reden is dat een groot deel van de moties afwijkt van de afspraken die zijn gemaakt in het coalitieakkoord. Wij staan voor onze handtekening, heb ik gezegd. Dat blijkt ook hieruit.

De tweede reden is dat een ander deel van de moties uitwerking betreft. Wij hebben in dit stadium geen behoefte aan moties daarover, omdat wij het kabinet de ruimte willen geven om met die uitwerking aan de slag te gaan. Wij zijn blij met de toezegging die is gedaan dat de Kamer daarbij zal worden betrokken. De soms zeer sympathieke punten die in die moties staan, kunnen worden ingebracht als die onderwerpen aan de orde zijn.

Ik heb er behoefte aan, kort iets te zeggen over de motie op stuk nr. 36 van de heer Van der Vlies over gewetensbezwaarde ambtenaren van de burgerlijke stand. In deze motie wordt van het kabinet gevraagd ook de rechtszekerheid van sollicitanten te beschermen. Er is vaker over gesproken in de Kamer. Wij weten daarom allemaal dat dit juridisch heel lastig is, ook omdat de gemeenten eigen bevoegdheden hebben bij het personeelsaannamabeleid. Mijn fractie is blij met de toezegging die de minister-president heeft gedaan dat hij de lijn die in het regeerakkoord is vermeld, dat er ook in de toekomst ruimte moet zijn voor gewetensbezwaarde

ambtenaren, zal mededelen aan de Vereniging van Nederlandse Gemeenten en via deze aan alle gemeenten in Nederland. Daarbij komt nog dat sollicitanten ook zelf – en dat is in de wet goed geregeld – als zij op oneigenlijke gronden worden geweigerd in beroep kunnen gaan, onder andere bij de Commissie Gelijke Behandeling. Er zijn zelfs al precedënten op dit vlak. Wat ons betreft, is dit genoeg. Dat is voor ons reden om de motie van de heer Van der Vlies niet te steunen.

Mevrouw **Thieme** (PvdD): Voorzitter. De fractie van de Partij voor de Dieren heeft de behoefte om toe te lichten waarom zij de motie van wantrouwen van de heer Wilders niet zal steunen.

De fractie van de Partij voor de Dieren heeft geen twijfels over de loyaliteit van de heer Aboutaleb, mevrouw Albayrak, prinses Máxima of Koningin Beatrix hoewel zij alle vier over een dubbele nationaliteit beschikken. Wij zijn wel van mening dat van bewindslieden en van iedereen die een rol speelt in het openbaar bestuur mag worden verwacht dat hun loyaliteit boven elke twijfel verheven is. Het hebben van een dubbel paspoort kan aanleiding geven tot het ontstaan van de schijn van een loyaliteitsconflict. Die schijn zou moeten worden vermeden in het belang van de betreffende bewindspersoon, het aanzien van het bestuur en het vertrouwen van de burgers in dat bestuur. Deze kwestie vraagt echter om een zorgvuldig debat en leent zich wat onze fractie betreft niet voor een motie van wantrouwen tijdens het debat over de regeringsverklaring. Om die reden zal onze fractie de motie dan ook niet steunen.

De **voorzitter**: Aangezien het een motie van wantrouwen betreft, komt thans eerst in stemming de motie-Wilders (30891, nr. 22).

Ik constateer dat de aanwezige leden van de fractie van de PVV voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt de motie-Marijnissen (30891, nr. 12).

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de SP, GroenLinks, D66 en de PvdD voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

De heer **Van der Ham** (D66): Voorzitter. Wij hebben ons vergist en wensen te worden geacht tegen te hebben gestemd.

De **voorzitter**: Dat is hierbij genoteerd. De motie blijft verworpen.

In stemming komt de motie-Marijnissen/Pechtold (30891, nr. 13).

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de SP, GroenLinks, D66 en de PvdD voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt de motie-Marijnissen (30891, nr. 14).

Voorzitter

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de SP, GroenLinks, de PvdD, de VVD en de SGP voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt de motie-Marijnissen (30891, nr. 15).

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de SP, GroenLinks en de PvdD voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt de motie-Marijnissen (30891, nr. 16).

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de SP en GroenLinks voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt de motie-Marijnissen c.s. (30891, nr. 17).

Vóór stemmen de leden: Ouwehand, Pechtold, Peters, Polderman, Poppe, Van Raak, Roemer, De Rooij, Thieme, Ulenbelt, Van Velzen, Vendrik, De Wit, Abel, Azough, Van Bommel, Dibi, Jasper van Dijk, Duyvendak, Van Gent, Gerkens, Van Gerven, Gesthuizen, Van Gijlswijk, Halsema, Van der Ham, Irrgang, Jansen, Kant, Karabulut, Koşer Kaya, Langkamp, Van Leeuwen, Leijten, Lempens, Luijben en Marijnissen.

Tegen stemmen de leden: Ortega-Martijn, De Pater-van der Meer, Remkes, Roefs, De Roon, De Rouwe, Rutte, Samsom, Schermers, Schinkelshoek, Schreijer-Pierik, Slob, Smeets, Snijder-Hazelhoff, Spekman, Spies, Van der Staaij, Sterk, Tang, Teeven, Tichelaar, Van Toorenburg, Van der Veen, Verbeet, Vermeij, Vietsch, Van der Vlies, Voordewind, Vos, Jan de Vries, Waalkens, Weekers, Wiegman-van Meppelen Scheppink, Wilders, Willemse-van der Ploeg, Wolbert, Wolfsen, Zijlstra, Agema, Anker, Aptroot, Arib, Atsma, Van Baalen, Van Beek, Besselink, Bilder, Biskop, Blanksma-van den Heuvel, Blok, Blom, Van Bochove, Boekestijn, Bosma, Bouchibti, Bouwmeester, Brinkman, Van der Burg, Van de Camp, Çörüz, Cramer, Crone, Van Dam, Depla, Dezentjé Hamming, Tony van Dijck, Jan Jacob van Dijk, Van Dijken, Dijsselbloem, Eijsink, Ferrier, Fritsma, Van Geel, Van Gennip, Gill'ard, Graus, Griffith, Van Haersma Buma, Hamer, Haverkamp, Heerts, Heijnen, Hessels, Van Heugten, Van Hijum, Ten Hoopen, Jacobi, Jager, Joldersma, Jonker, Kalma, Kamp, Knops, Koopmans, Koppejan, Jules Kortenhorst, Roland Kortenhorst, Kraneveldt-van der Veen, De Krom, Kuiken, Leerdam, Madlener, Mastwijk, Van Miltenburg, Neppérus, De Nerée tot Babberich, Omtzigt en Ormel.

De **voorzitter**: Ik constateer dat deze motie met 107 tegen 38 stemmen is verworpen.

In stemming komt de motie-Marijnissen (30891, nr. 18).

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de SP, GroenLinks, D66, de PvdD, de VVD en de PVV voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt de motie-Rutte/Marijnissen (30891, nr. 19).

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de SP, GroenLinks, D66, de PvdD, de VVD en de PVV voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt de motie-Rutte/Wilders (30891, nr. 20).

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD en de PVV voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt de motie-Rutte c.s. (30891, nr. 21).

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de SP, D66, de VVD, de SGP en de PVV voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt de motie-Halsema/Pechtold (30891, nr. 23).

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de SP, GroenLinks, D66 en de PvdD voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt de motie-Halsema c.s. (30891, nr. 24).

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van GroenLinks, D66 en de VVD voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt de motie-Halsema c.s. (30891, nr. 25).

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de SP, GroenLinks, D66 en de PvdD voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt de motie-Pechtold c.s. (30891, nr. 26).

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de SP, GroenLinks, D66, de VVD en de PVV voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt de motie-Pechtold/Rutte (30891, nr. 27).

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de SP, GroenLinks, D66, de PvdD, de VVD en de PVV voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt de motie-Pechtold/Halsema (30891, nr. 28).

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de SP, GroenLinks, D66 en de PvdD voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

Voorzitter

In stemming komt de motie-Pechtold/Marijnissen (30891, nr. 29).

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de SP, GroenLinks, D66 en de PvdD voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt de motie-Pechtold c.s. (30891, nr. 30).

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de SP, GroenLinks, D66 en de PvdD voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt de motie-Pechtold c.s. (30891, nr. 31).

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de SP, GroenLinks, D66, de PvdD, de VVD en de PVV voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt de motie-Thieme (30891, nr. 32).

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van GroenLinks, D66 en de PvdD voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt de motie-Thieme/Halsema (30891, nr. 33).

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van GroenLinks, D66 en de PvdD voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt de motie-Thieme/Pechtold (30891, nr. 34).

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van GroenLinks, D66 en de PvdD voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt de motie-Thieme (30891, nr. 35).

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van GroenLinks, D66, de PvdD en de VVD voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt de motie-Van der Vlies (30891, nr. 36).

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fractie van de SGP voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

Aan de orde is de **stemming over een motie**, ingediend bij het debat over **de begroting van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit**, - weten:

- de gewijzigde motie-Thieme c.s. over een verbod op onverdoofd ritueel slachten (30800-XIV, nr. 76).

(Zie vergadering van 12 december 2007.)

De **voorzitter**: Ik geef gelegenheid tot het afleggen van een stemverklaring vooraf.

De heer **Van der Ham** (D66): Voorzitter. Dat wij nu stemmen over deze motie getuigt van een rare timing. Naar aanleiding van deze motie heeft het vorige kabinet bij monde van de minister van Landbouw namelijk een onderzoek toegezegd. Mijn fractie wil pas na dat onderzoek haar conclusies trekken en daarom stemmen wij tegen deze motie.

In stemming komt de gewijzigde motie-Thieme c.s. (30800-XIV, nr. 76).

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de SP, GroenLinks, de PvdD, de VVD en de PVV voor deze gewijzigde motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

Sluiting 2.10 uur